

TANTÁRGY ADATLAP és tantárgykövetelmények

Cím:	ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI ÉS MŰEMLÉKVÉDELMI VIZSGÁLATI MÓDSZEREK
Tárgykód:	KPVK3
Heti óraszám:	0 ea / 6 gyak / 0 lab
Kreditpont:	3
Szak(ok)/ típus:	kulturális örökség tanulmányok MSC - épített örökség szakirány
Tagozat:	nappali / levelező
Követelmény:	félévközi jegy
Meghirdetés féléve:	tavaszi
Nyelve:	magyar
Előzetes követelmény(ek):	Bevezetés a kulturális örökség tanulmányokba, A művelődési szféra jogi szabályozása, Az épített örökség menedzsmentje
Oktató tanszék(ek):	Vizuális Ismeretek Tanszék
Tárgyfelelős/oktató:	Dr. Horváth Magdolna Dr. Kósa Balázs

Célkitűzése:

„Amikor az ember régi, öreg épületben jár, benyomásait annak állapotáról általában csak külsődleges jegyek alapján szokta összegezni. ... Ez a véleményformálás mindaddig kielégítő, míg személyes érdekeink nem fűződnek az épülethez. ... Az épület térbeli felfedezése akkor történik meg, amikor megismerkedünk az épületszerkezetekkel és azok működéseinek törvényszerűségeivel.” (Dr. Bajza József)

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az örökségvédelem elméletével és gyakorlatával. A hallgatók elsajátítsák a műemlékvédelmi vizsgálati módszerek elvégzéséhez szükséges kompetenciákat, képesek legyenek a műemléki helyreállítást – fenntartást megelőző kutatásban – műszaki előkészítésben részt venni.

Rövid leírás:

Mivel minden épületet hosszabb – rövidebb idejű fennmaradásra tervezünk, a szakemberképzés nem merülhet ki a konstrukciós felépítettség szintjén, feltétlenül tovább kell lépni az időben lejátszódó folyamatok megismerésének irányába. A tantárgy keretén belül, a féléves feladat teljesítésével komplex szemlélet alakul ki a hallgatókban, mely az épület egészét szem előtt tartva az épületszerkezetek funkcionális és anyagi sajátosságaira épülő diagnosztizálási módszereket rendbe foglalja.

A műemlékkutatás fogalma. A műemlék-kutatás folyamatának és módszereinek elvi bemutatása. Közvetett (szekunder) és közvetlen (primer) műemlék kutatási módszerek. A műemlékkutatás dokumentumai. A műemlék – kutatási dokumentáció szakági részei. A kutatási terv jogszabályban előírt részei. A műemlékkutatás lényegi mozzanata, a műemlék megmérése, felmérése. A műemléki épületkutatás célja az épület építési periódusainak tisztázása. Épületdiagnosztikai vizsgálatok módjai és fajtái. A műemlékek fenntartására ható káros tényezők.

A tantárgy elvégzése után a hallgatók képesek lesznek a kulturális örökség védelmére vonatkozó építészettörténeti és műemlékvédelmi vizsgálati módszerek gyakorlati alkalmazására, fejleszti absztrakciós és motivációs készségüket, a kritikai attitűd formálódását.

Cello Trichora - védelem és bemutatás Pécsen a Dóm téren (Forrás: dr. Horváth Magdolna)

FÉLÉVES FELADAT

A tárgy a korábbi építészettörténeti, műemlékvédelmi és épületszerkezeti gyakorlatok, alaktani és szerkezeti ismeretek elmélyült, gyakorlatban elsajátított szintézise. A féléves feladathoz egy műemléki felmérés rajzi feldolgozására és dokumentálására lesz szükség. A feldolgozott és a kutatási munka során megismert épület további feldolgozásra kerül műemléki tervezői feladatként, a féléves feladat témája a gyakorlati örökségvédelem.

Formai követelmények: Digitális tabló FORMÁTUMBAN tervek prezentációja, előadásmódja igényes kivitelben. A tabló formai követelményei – minta fájl – a Coospacen kerülnek publikálásra. A leadott feladatoknak műszaki, esztétikai, grafikai minőséget is kell bírniuk, az értékelés során ez is szempont lesz. A terveket, tablókat magas szinten, digitálisan (esetleges egyeztetett, kreatív formátumban, mintapéldáknak megfelelően) a léptéknek megfelelő műszaki tartalommal kell feldolgozni. **A formai követelmény a vázlattevény prezentálására is vonatkozik! A mérhető műszaki és esztétikai minőség vitatható esetben pótlásra, ismétlésre adhat okot!**

TANULMÁNY

A féléves feladat témájához készített inspirációs anyag könyvszerű prezentációja fotókkal (forrás – építész – épület – év megadásával) hazai és nemzetközi példákon keresztül (min. 5-5 db, azaz 5 db hazai és 5 db nemzetközi példa). A kiadott épületet is érintő megóvási, helyreállítási elvek, technikák (konzerválás, restaurálás, rekonstrukció...) bemutatása hazai és nemzetközi példákon keresztül, különös tekintettel az épületszerkezeti, mérnöki részletekre és/vagy az épület és környezetének komplex vizsgálatával térrekonstrukció, térrendezés...

Formai követelmények: MIN. 20 OLDAL, 21 x 21 cm - es FORMÁTUMBAN (a/4-es rövidebb oldal méretű négyzetes), bekötött, fehér dipa (vagy min 120 g/m² – es minőségű papír, pl. Canson karton) elő- és hátlappal, belül min 120 g/m² – es minőségű (matt) papíron, előadásmódja igényes kivitelben, spirálozott vagy fémsínes lefűzéssel és digitálisan (PDF formátumban, DVD-n). Magas műszaki tartalommal (műszaki tervekkel), ábrákkal, esettanulmányokkal, példákkal elemezve, bemutatva az adott épületre vonatkozóan.

Oktatási módszer:

Vizuális - verbális eszközökkel, folyamatos kommunikációval, egyéni és csapatmunkával. Projekt módszer – a hallgatók egy hosszabb projekten dolgoznak a félév során.

Követelmények a szorgalmi időszakban:

Foglalkozásokon való részvétel: Előadásokon: kötelező, a témából jegyzet készítenő és számonkérés (teszt) várható. Gyakorlatokon: kötelező (max. 3 igazolt hiányzás) a jelenlét – a tematikában meghatározott készségi fokkal. **Nem megfelelő órai munkavégzés vagy felkészületlenség nem egyenlő a jelenléttel, ami hatással lehet a félév értékelésére is!**

A félévben elvégezendő feladatok:

Beadási határidők a 15. oktatási héten. A féléves időbeosztás úgy készült, hogy magában foglalja a TVSZ által kötelezően előírt késedelmes benyújtási lehetőséget

A féléves feladat nem megfelelő minőségű prezentációja esetén automatikusan elutasításra kerül a féléves teljesítési lehetősége!

Cella Trichora - védelem és bemutatás Pécssett a Dóm téren (Forrás: dr. Horváth Magdolna)

BEADANDÓ MUNKARÉSZEK:

Vázlatterv:

helyszínanalízis
helyszínrajz, környezetrendezési terv (m1:500)
telepítés, tömegalakítás, koncepció
alaprajzok, szűk környezettel együtt (m1:200) (minden eltérő szintről)
metszetek (megértéshez szükséges számú, min. 2db) (m1:200)
homlokzatok (kapcsolódó épületek kontúrjával) (m1:200)
tömegvázlatok
makett (telepítési és tömeg makett) (m1:1000, m1:500)

Féléves terv:

helyszínanalízis
helyszínrajz, környezetrendezési terv (m1:500)
telepítés, tömegalakítás, koncepció
alaprajzok, szűk környezettel együtt (m1:200) (minden eltérő szintről)
metszetek (megértéshez szükséges számú, min. 2db) (m1:200)
homlokzatok (kapcsolódó épületek kontúrjával) (m1:200)
látványok, perspektivikus ábrák, belső téri rajzok min: 5 db
makett (telepítési és tömeg makett) (m1:500 és m1:200)

Tanulmány:

történeti értékek védelme, épület és területi védelem, rehabilitáció a gyakorlatban
kortárs hazai és nemzetközi példák bemutatása

A tanulmányban nem szerepelhetnek a félév során bemutatott (tematikában szereplő) példák! A tanulmányban bemutatott épületek funkcionálisan meg kell, hogy egyezzenek a féléves feladat épületfunkciójával!

A féléves feladat nem megfelelő minőségű prezentációja esetén automatikusan elutasításra kerül a féléves teljesítési lehetősége! Digitális adathordozón is be kell adni a vázlat- és a féléves terveket! (CD vagy DVD formátumban)

Követelmények a vizsgaidőszakban:

A tantárgy jegybeírásaként való felvétele az ETR-ben. ***Vázlatterv 25% + féléves terv 25% + tanulmány 25% + prezentáció 25%. A félév sikeres teljesítéséhez mind a vázlat- és féléves tervnek, ill. a tanulmányoknak és a prezentációnak szükséges a megfelelő minőségű elkészítése, megléte!***

Pótlási lehetőségek:

A pótlási lehetőségek az időbeosztásba építve, a TVSZ szerint.

Konzultációs lehetőségek:

Órarendben rögzített időpontokban, felmérések konzulensek vezetésével előre megbeszélt időpontban, konzulensekhez gyakorlatokon való feljelentkezés.

Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom:

Ágostháziné Dr. Eördögh Éva, Dr. Gilyén Nándor, Dr. Haszmann Iván, Tóth Ernő: Épületdiagnosztika (Műszaki kiadó)

Szajkovic Károlyné: Fenntartás-építési és felújítási technológiák (Műszaki kiadó)

Bajza József: Szemrevételezéses épületdiagnosztika (Terc)

Szabó Zoltán: Tartószerkezetek megerősítése – Esettanulmányok (Muzsasi Kft.)

Dr. Gábor László: Épületszerkezettan I. - II. - III. - IV. (Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest)

Balázsovich Boldizsár: Épülethibák szemrevételezéses diagnosztikai vizsgálata (ÉTK) Budapest 1984.

Tirpák András: A diagnosztikai vizsgálat, eredményértékelés, javaslat az utólagos hőszigetelésre (NSZFI)

Majoros Pál: A kutatómódszertan alapjai, Perfekt Kiadó, Budapest, 2004 (ISBN 978 963 3945 84 1)

Róna Katalin: Örökség (műemlék, régészet, műtárgy) – elektronikus folyóirat (www.koh.hu)

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal folyóirata, Felelős kiadó Cselovszki Zoltán, Budapest (ISSN 1786-7894)

Bodó, Molnár, Peity, Répás: Valóság, gondolat, rajz
BME Építészmérnöki kar – 2007 Évkönyv
BME Építészmérnöki kar – 2002 Évkönyv

Zádor Anna: Építészeti szakszótár (Corvina kiadó) 1984.

Le Corbusier: Új építészet felé (Corvina kiadó) 1980.

Pogány Frigyes: Tervek és utcák művészete Bp. 1960.

Major Máté: Az építészet új világa Bp. 1969.

Sisa József és Dóra Wiebenson: Magyarország építészetének története (Vince kiadó)

Frank L. Wright: Testamentum
Könyv az építészetéről, JPTE University Pécs, 1998.

Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete (Képzőművészeti Alap Kiadó, Bp.) 1980.

Atlasz, Építészet (Atheneum Kiadó) 2003.

Császár László: A magyar építőmesterség története (ÉTK 1992.)

Kotsis Endre: A kőművesmesterség 1946. (Egyetemi Nyomda)

Kotsis Endre: Épületszerkezettan 1946. (Egyetemi Nyomda)

Vitruvius: Tíz könyv az építészetéről (Képzőművészeti Kiadó)

Andrea Palladio: Négy könyv az építészetéről (Képzőművészeti Kiadó)

Hajnóczy Gyula: Az építészet története – Ókor. (Tankönyvkiadó)

Cs. Tompos – Zádor – Sódor: Az építészet története – Középkor. (Tankönyvkiadó)

Gerő László: Magyar műemléki ABC (Műszaki Könyvkiadó)

Zádor Mihály: Építészeti szakszótár (Műszaki Könyvkiadó)

Andai Pál: A technika fejlődése az őskortól. (Akadémiai Könyvkiadó)

Bartos – Bándy: Fejezetek az éptéstörténetből (Tankönyvkiadó)

Alan Johnston: Az archaikus Görögország. (Helikon Könyvkiadó)

Michael Vickers: A római világ. (Helikon Könyvkiadó)

Roger Ling: A klasszikus görög világ. (Helikon Könyvkiadó)

Tóbiás László: Ácsszerkezetek. (Műszaki Könyvkiadó)

Szentkirályi – Détshy: Az építészet rövid története. (Műszaki Könyvkiadó)

Csányi Károly: A műemlékrestaurálás, Mérnöki Továbbképző anyagai 19.füzet, 1942, Bp. 1945

Gerő László: Építészeti műemlékeink feltárása, helyreállítása és védelme, Bp. 1958

Dercsényi Dezső, Mai magyar műemlékvédelem, Bp. Gyorsuló idő, 1980

Ágostházi László, Műemlékvédelem, Műszaki K. Bp. 1998

Alois Riegl, Művészettörténeti tanulmányok: A modern műemlékkultusz, Balassi K. Bp. 1998

Magyar Műemlékvédelem, az OMF, OMVH, KÖH kiadványsorozata I-XIII kötet

Műemlékvédelem c. lap, tematikus kereséshez lásd: A Műemlékvédelem első ötven évfolyamának repertórium (1957-2006), szerk. Bardoly István, KÖH, Bp. 2007

Tantárgykurzus a 2015/2016. tanév 2. félévében:

Tárgy-kurzus típus	Oktató(k)	Nap/idő	Hely	Megjegyzés
gyakorlat nappali	Dr. Kósa Balázs adjunktus	csütörtök 14:45-15:30 A-314		3., 5., 7., 11. oktatási heteken február 18-19 március 3-4 március 17-18 április 14-15
gyakorlat nappali	Dr. Kósa Balázs adjunktus	csütörtök 15:30-16:15 A-314		3., 5., 7., 11. oktatási heteken február 18-19 március 3-4 március 17-18 április 14-15
gyakorlat nappali	Dr. Kósa Balázs adjunktus	csütörtök 16:30-17:15 A-314		3., 5., 7., 11. oktatási heteken február 18-19 március 3-4 március 17-18 április 14-15

A félév időbeosztása:

Hét	Gyakorlat
1.	
2.	
3.	Féléves tematika és követelményrendszer ismertetése. Történeti értékek védelme, épület és területi védelem, rehabilitáció a gyakorlatban – kortárs példák bemutatása. Műemléki felújítások gyakorlati bemutatása hazai példákon keresztül - Lussonium – római kori erődítmény fogadóépülete.
4.	Pollack Expo (www.pollackexpo.hu) Regisztrált jelenlét bemutatása, min. 2 előadáson (Építőipari szakmai előadások) való részvétel!
5.	Történeti értékek védelme, épület és területi védelem, rehabilitáció a gyakorlatban – kortárs példák bemutatása. Földalatti örökségvédelem - pécsi Cella Trichora szorongatott helyzete a Püspöki palota és a Dóm között, Rózsakerti Cella Trichora.
6.	
7.	Történeti értékek védelme, épület és területi védelem, rehabilitáció a gyakorlatban – kortárs példák bemutatása. Földalatti örökségvédelem - a pécsi ókeresztény temető, a Cella Septichora.
8.	
9.	Tavaszi szünet
10.	
11.	Történeti értékek védelme, épület és területi védelem, rehabilitáció a gyakorlatban – kortárs hazai és nemzetközi példák bemutatása. Pl.: Kortárs képzőművészeti múzeum - Kharkov , Ukrajna. Magdeburgi Unserer Lieben Frauen kolostorban kialakított művészeti múzeum. Peter Zumthor Kolumba Múzeum – Köln.
12.	
13.	
14.	
15.	

2016. február 2.

Dr. Horváth Magdolnaokl. építész, okl. építőmérnök
adjunktus
tárgyfelelős**Dr. Kósa Balázs**okl. építésztervező művész
adjunktus
oktató